

Viering 'Naar lichaam en ziel – seksualiteit als bron van menswording'
Kristin Vanschoubroek
13 januari 2008

Het is met schroom dat ik hier vandaag voor jullie sta. Bij de voorbereiding van de viering heb ik gevoeld hoe moeilijk het is om rond dit thema de goede toon te vinden, de juiste woorden te spreken. Eenzelfde woord kan voor de ene persoon helend zijn, voor de andere kwetsend.

Ieder van ons heeft een eigen geschiedenis rond seksualiteit en draagt die met zich mee. Het is een thema dat ons in onze diepste gevoeligheid en kwetsbaarheid raakt. Seksualiteit heeft immers te maken met ons diepste verlangen naar verbinding en vooral naar liefde. Hoe je seksualiteit ook beleeft, in welke vorm ook, of het nu is door ervaring, door onthouding of door gemis, telkens gaat het om verlangen naar liefde. Seksualiteit kan je vreugde raken, je hoogste verrukking, je diepste verbinding, maar evengoed je kwetsuren, je gemis, je gevoel van verlatenheid of van eenzaamheid.

Seksualiteit is lang ontkend geweest vanuit de verschillende godsdiensten. Nu is de slinger echter de heel andere kant opgegaan en maakt de samenleving lust en genot tot het hoogste doel. De maatschappij is bijna obsessief met begeerte bezig: materie, geld en seks. We worden overspoeld door beelden die verwijzen naar seksualiteit. Je kan de straat niet op gaan, de televisie niet aanzetten, geen tijdschrift openslaan of je wordt geconfronteerd met beelden die uitdagen en het zinnelijk genot beklemtonen. Ik noem het 'zielsvervuiling'. Seksualiteit wordt verheven tot iets wat moet. Ook het vele pornografische materiaal dat via internet beschikbaar is, betekent een gebrek aan bescherming, zeker voor kinderen.

Tegelijk rust er nog een groot taboe op seksualiteit en is het vaak moeilijk om er eerlijk over te praten. Je komt er best niet te veel mee naar buiten, want de meningen en veroordelingen liggen voor het rapen. Oordelen zijn vaak houvasten, ankerpunten die men niet wil verliezen. En toch, kan je wel oordelen over de ervaringen van mensen? Er is wellicht geen enkel aspect waarin de uniciteit van iedere mens zo sterk naar voren komt als in de beleving van seksualiteit. Elke mens legt daarin een heel eigen weg af. En respect voor ieders weg is de opgave.

Rond seksualiteit wordt nog vaak in clichés gedacht. Ik geef enkele voorbeelden.

- Een man die zijn vrouw bedriegt, wordt al gauw veroordeeld; hij is al bij voorbaat schuldig. En let eens op de taal: 'een man die zijn vrouw bedriegt'. Alleen al in dit zinnetje, in deze woorden ligt al zoveel oordeel. Heel anders klinkt het als je zou zeggen: 'een man die ook van een andere vrouw houdt dan van zijn partner'. Zo'n taal maakt de pijn niet minder, maar het oordeel is wel zachter. En vaak lijden mensen ook onder het oordeel.
- Een ander voorbeeld: een vrouw die geen seksuele verlangens heeft, wordt gauw als koel of frigide bestempeld en voelt zich meestal daardoor schuldig. Nochtans kan het niet-openstaan voor seksualiteit een gezonde bescherming zijn. Misschien heeft die vrouw diepe redenen om zich af te schermen. Misschien zijn in haar verleden grenzen overschreden waardoor het moeilijk is zich te openen. Of misschien ervaart ze te weinig verbondenheid in de relatie. Toch kan het hier om een heel warme, innige vrouw gaan.
- Intiem contact wordt vaak gezien als iets dat enkel kan en mag binnen een duurzame relatie. Maar wat dan met mensen die alleen zijn en de goede partner niet vinden? Moeten zij elke vorm van lichamelijke ontbering in hun contacten met anderen? Zij kunnen toch ook verlangen naar fysieke intimiteit? Ik denk aan een vrouw die reeds een hele tijd alleen was en die me vertelde: "Ook ik heb af en toe nood aan een warme rug om tegenaan te liggen als ik wakker word."
- Een andere wijdverspreide gedachte is dat een goede relatie goede seks inhoudt. Ook dit cliché zet veel mensen onder druk. Als mensen evolueren en dicht bij zichzelf komen, kan het tot hen doordringen dat hun relatie niet of niet meer de plaats is om zo'n diepe intimiteit als de seksuele

intimiteit te beleven. Het kan een opluchting voor hen zijn te aanvaarden dat hun relatie meer op bijvoorbeeld vriendschap of zorg voor elkaar is gebaseerd dan op lichamelijke intimiteit. Ik hoor vaak dat mensen zich schuldig voelen als ze niet meer verlangen naar hun partner en dat ze vinden dat ze eerlijkheidshalve uit elkaar moeten gaan. Het exploreren van mogelijkheden om de relatie te herzien, ze een andere vorm te geven, kan dan veel leed besparen.

Seksualiteit die beleefd wordt zonder gevoelens van liefde, warmte, innigheid, nabijheid, maar die eerder gebaseerd is op gewoonte of verlatingsangst, doet geen goed aan de ziel van een mens. Dan wordt het lichaam losgekoppeld van de ziel en worden lichaam en ziel twee gescheiden werkelijkheden. Deze scheiding kan dodelijk zijn voor de spirituele groei van mensen en leiden tot oppervlakkigheid, leegte en emotionele verdoving.

Het is niet gemakkelijk dit alles in het bewustzijn toe te laten. Velen van ons zijn zo geprogrammeerd dat seksualiteit moet, dat het een recht is van de partner, dat je hem of haar dat niet kan ontzeggen. Velen zijn bang dat hun partner hen zal verlaten als er geen seksuele intimiteit meer is en leven liever in de illusie van een verbinding dan eerlijk te zijn met zichzelf en hun partner. De angst om oog in oog te staan met de partner, bewust van wat er wel én niet is tussen hen, kan maar beetje bij beetje overwonnen worden. In je naakte kwetsbaarheid tegenover elkaar staan, is vaak intiemer dan je begeven in het seksuele spel!

Nochtans, als je het aandurft, kan het zijn dat er iets nieuws groeit, dat er ruimte komt binnen de relatie voor wie je echt bent. Het aanvaarden van elkaar in eerlijkheid en waarheid kan een basis worden voor een zachte, ontluikende tederheid en affectie. Liefde herbergt zoveel facetten en is zoveel ruimer dan seksualiteit... Iedere vorm van liefde, hoe klein en subtiel ook – ik denk dan aan een warme goedemorgen, een maaltijd die je met liefde bereidt, een bloemetje dat je met aandacht schenkt en vooral de aandacht en aanwezigheid die je geeft aan elkaar – kan een manifestatie zijn van de grote, goddelijke liefde die ons is geschonken. En deze manifestaties kunnen veel oprechter zijn dan een vrijpartij.

Graag vertel ik nu iets over bezielde seksualiteit, seksualiteit als bron van menswording. Ik weet nog goed hoe ik als twaalf-, dertienjarig meisje het beeld kreeg van twee geliefden hand in hand in de maneschijn. In mijn beeld was God bij hen. Nu, zoveel jaren later, zie ik in dat beeld nog steeds het ultieme van intimiteit. En seksualiteit zie ik als de uitdrukkingvorm van dat meest intieme.

We zijn allemaal mensen die leven met polariteiten. Polariteiten zijn eigen aan het leven hier op aarde. Denk maar aan hemel en aarde, geest en lichaam, hoger bewustzijn en lager bewustzijn, mannelijk en vrouwelijk, immaterieel en materieel, licht en schaduw. Waar deze polariteiten elkaar ontmoeten, elkaar vinden, daar is eenheid. Daar vinden we de ziel van ons bestaan... Wij dragen de herinnering aan die eenheid in ons en onbewust zijn we ernaar op zoek. Je kan die eenheid, deze ziel van het bestaan, vinden in alles, in de natuur (het blad van een boom), in schoonheid (een creatie die ontroert), in elke mens (als je goed luistert en kijkt). Maar misschien is de aantrekking tussen twee mensen die in elkaar en dankzij elkaar het wonder van de liefde ervaren, wel de meest dichtbij en directe vorm waarin deze eenheid, die de goddelijke werkelijkheid is, zich openbaart. De hunkering naar de eenheid waaruit alles is ontstaan, het scheppingsprincipe, is wellicht ook nergens zo groot als in de beleving van twee mensen die intens van elkaar houden. In de verbinding met elkaar voelen zij deze eenheid, worden zij zelf die eenheid. In hen lossen de polariteiten zich als het ware op. Het innerlijke huwelijk tussen het mannelijke en het vrouwelijke voltrekt zich dan. Van afgescheidenheid gaan ze naar eenheid.

Liefde gaat dan dwars doorheen alles wat deze twee mensen nog beperkt. Als je graag ziet en graag wordt gezien, dan komt wat nog aan kwetsuren aanwezig is naar boven en kunnen deze wonden door liefde worden geheeld. Hoe vaak gebeurt het inderdaad niet dat in de lichamelijke toenadering tegelijk ook de pijn naar boven komt? Tranen zijn vaak niet ver weg daar waar mensen intiem samenzijn. Liefde legt zowel onze diepe vreugde (de glimlach die vanuit de diepte komt) als onze kwetsbaarheid bloot. Liefde legt de pijn van het leven bloot en verzoent ons ermee.

Daarom hechten we ons aan de liefde en aan de geliefde, diegene die ons zo dicht bij ons diepste zijn, bij onze oorsprong brengt. Deze liefde geeft ons adem, ook letterlijk. Nu weten we waarom we leven. Ze brengt ons ook extase. Alles, heel het leven, wordt mooi. Onze rug recht zich. We worden iemand. We zijn iemand. We voelen aan wat waarheid en eerlijkheid is en waar het op aan komt. We zien in hoeveel energie we tot dan staken in genot dat in het licht van deze liefde verbleekt en slechts een flauw afkooksel is van de essentie.

Daarom vrijen mensen met elkaar, om de geboorte van deze innerlijke vrijheid te vieren en om deze liefde, deze levensadem en deze eenheid, diep in zichzelf te verankeren. Dat is incarnatie. Het is het kind van God dat mens is geworden. Hemel en aarde zijn samengekomen. Bidden en vrijen zijn één.

Maar alles in het leven verandert, alles is evolutie. Er kan een moment komen waarop je voelt dat je de eenheid en de liefde die je geleidelijk aan en steeds dieper in je draagt, moet aanwenden voor een hoger doel. Dan besef je dat je de seksuele energie en de kracht die ervan uitgaat, kan omvormen tot liefde voor alles en iedereen, dat je ze niet langer kan of mag gebruiken voor je eigen genot, dat de innerlijke groei voltrokken is, dat je ziel begrepen heeft wat ze moest begrijpen en dat je de hechting die je zo lief is, moet loslaten.

Dat gebeurt meestal niet zonder weerstand. Hoe zouden we dat wat ons zoveel energie en creativiteit heeft gegeven, kunnen loslaten? Of hoe kan het dat wat eerst zo vervullend was, ons nu moet leiden naar iets anders? Deze weg gaat vaak gepaard met een pijnlijk proces van loslaten of met een depressief gevoel, of soms met het bewustzijn dat seks je niet veel meer zegt. Het is de donkere nacht waar ook de mystici over spreken, nadat ze zo sterk de vereniging met God hebben ervaren. Het is ook soms duister omdat je vaak niet weet wat er aan de hand is en denkt dat er iets met je scheelt.

Doorheen de duisternis kan echter plots het licht priemen, zoals de eerste zonnestralen na een lange winter ons opnieuw kunnen verwarmen en ons herinneren aan de volheid van de zomer.

Persoonlijke liefde transformeert dan tot universele liefde. De vreugde van de lichamelijke intimiteit deint uit naar de vreugde voor het Al.

Doorheen dit proces is de dag aangevuld met de nacht, het licht met de duisternis, de vreugde met het verdriet. Nu ben je volledig en klaar om je beste krachten in overgave en dienstbaarheid ter beschikking te stellen van het grote, goddelijke plan. De seksuele energie wordt de brandstof om hogere doelen te realiseren. Nu ben je echt vrij. Nu ben je instrument, handen en voeten van God.